

LIETUVOS RESPUBLIKOS SOCIALINĖS APSAUGOS IR DARBO MINISTERIJA

Biudžetinė įstaiga, A.Vivulskio g. 11, LT-03162 Vilnius, tel. (8 5) 266 8176, (8 5) 266 8169, faks. (8 5) 266 4209,
el. p. post@socmin.lt, <https://socmin.lrv.lt>. Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 1886 03515

Lietuvos Respublikos Vyriausybei

Nr.

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS NUTARIMO PROJEKTO

Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerija teikia svarstyti Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2005 m. birželio 14 d. nutarimo Nr. 647 „Dėl Lietuvos Respublikos valstybinio socialinio draudimo fondo biudžeto sudarymo ir vykdymo taisyklių patvirtinimo“ pakeitimo“ projektą (toliau – Nutarimo projektas).

Nutarimo projekto tikslas – Rusijos Federacijai 2022 m. vasario 24 d. pradėjus vykdyti atvirą karinę agresiją prieš Ukrainą, jos žmones ir dėl to kylant grėsmei įmonėms, vykdančioms verslą Ukrainoje, tapti nemokioms, numatyti galimybę iš draudėjų, turinčių sąsajų su Ukraina ir dėl to patiriančių finansinių sunkumų, neišieškoti priverstine tvarka valstybinio socialinio draudimo įmokų (toliau – socialinio draudimo įmokos), palūkanų, delspinigių ir baudų už laikotarpį nuo 2022 m. kovo 1 d. iki 2022 m. rugpjūčio 31 d., o šiam laikotarpiui pasibaigus atidėti socialinio draudimo įsiskolinimo sumokėjimą, delspinigių ir baudų išieškojimą, taip pat nustatyti, kad privalomojo sveikatos draudimo įmokos neskaičiuojamos nemokamų atostogų, suteiktų Ukrainos piliečiams, laikotarpiu, kuriuo šie atlieka pilietinę pareigą savo šaliai. Nutarimo projektu siekiama spręsti ir kitas Valstybinio socialinio draudimo fondo administravimo įstaigų praktikoje pasitaikančias problemas.

Nutarimo projektu siūlomi šie Valstybinio socialinio draudimo fondo biudžeto sudarymo ir vykdymo taisyklių (toliau – Taisyklės) pakeitimai:

1. Papildytas Taisyklių 30 punktą, nustatant, kad ir Lietuvos Respublikos krašto apsaugos ministerija ar jos įgaliotos krašto apsaugos sistemos institucijos už Lietuvos Respublikos valstybinio socialinio draudimo įstatymo 6 straipsnio 4 dalyje nurodytus asmenis nelaimingų atsitikimų darbe ir profesinių ligų socialinio draudimo įmokas moka pagal priskirtą nelaimingų atsitikimų darbe ir profesinių ligų socialinio draudimo įmokos tarifo grupės tarifą.

2. Siekiant panaikinti praktikoje pasitaikančius atvejus, kai neaišku, ar skola Valstybinio socialinio draudimo fondui (toliau – Fondas) apima ir skolą Privalomojo sveikatos draudimo fondui, Taisyklių 49 punktu siūloma nustatyti, kad Valstybinei mokesčių inspekcijai prie Finansų ministerijos išduodant verslo liudijimą taip pat tikrinama, ar nėra privalomojo sveikatos draudimo įmokų skolos.

3. Taisyklės siūloma papildyti 57⁴ punktu, kuriame nustatoma, kad draudėjai, turintys sąsajų su Ukraina (pavyzdžiui, Lietuvos ir Ukrainos verslo subjektus sieja verslo santykiai, Lietuvos verslo subjektai yra įdarbinę darbuotojų iš Ukrainos ir karo metu išleidę juos nemokamų atostogų laikotarpiu, kuriuo šie atlieka pilietinę pareigą savo šaliai, ir pan.) ir dėl to patiriantys finansinių sunkumų (pavyzdžiui, dėl sutrūkinėjusių prekių tiekimo ar atsiskaitymo grandinių ir pan.), nuo 2022 m. vasario 24 d. iki 2022 m. rugpjūčio 31 d. turi teisę kreiptis į Valstybinio

socialinio draudimo fondo valdybos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos (toliau – Fondo valdyba) teritorinį skyrių su prašymu taikyti Taisyklių išimtis, t. y.:

3.1. netaikyti socialinio draudimo įmokų, palūkanų, delspinigių ir baudų skolos, susidariusios laikotarpiu nuo 2022 m. kovo 1 d. iki 2022 m. rugpjūčio 31 d., išieškojimo priverstine tvarka pagal Taisyklių 57¹ punktą. Pasibaigus šiam laikotarpiui, Fondo valdybos teritorinis skyrius Fondo valdybos nustatyta tvarka ne vėliau kaip iki 2022 m. rugsėjo 30 d. gali priimti sprendimą dėl socialinio draudimo įmokų, delspinigių ir baudų skolos sumokėjimo atidėjimo laikotarpiui iki vieno metų ir leisti sumokėti atidėtą socialinio draudimo įmokų, delspinigių ir baudų sumą pagal draudėjo ir Fondo valdybos teritorinio skyriaus suderintą įsiskolinimo grąžinimo grafiką, sudarytą ne ilgesniam nei 4 metų laikotarpiui.

3.2. netaikyti Taisyklių 65, 80 ir 92 punktuose nustatytų ribojimų, kylančių dėl mokėjimo grafiko, draudėjui laiku nesumokėjus socialinio draudimo įmokų už einamąjį laikotarpį, pažeidimo, nuo 2022 m. kovo 1 d. iki 2022 m. rugpjūčio 31 d.;

3.3. nemokamų atostogų laiku Ukrainos piliečiams, atliekantiems pilietinę pareigą savo šaliai, netaikyti Taisyklių 55 punkte numatytos prievolės mokėti privalomojo sveikatos draudimo įmokas.

4. Valstybinio socialinio draudimo įstatymo ir Taisyklių nustatyta tvarka Fondo valdybos teritoriniai skyriai priima sprendimus dėl socialinio draudimo įmokų, delspinigių ir baudų įsiskolinimo sumokėjimo atidėjimo. Pagal šiuo metu esamą Taisyklėse nustatytą reglamentavimą savarankiškai dirbantys asmenys, mokantys socialinio draudimo įmokas už save, Fondo valdybos teritoriniam skyriui turi pateikti motyvuotą prašymą, kuriame nurodo įsiskolinimo priežastis, įsiskolinimo grąžinimo grafiką kartu su prašymą pagrindžiančiais dokumentais ir su draudėju susijusias ir (ar) jo partnerines įmones, kaip apibrėžta Reglamento Nr. 1407/2013 2 straipsnio 2 dalyje. Siekiant optimizuoti įmokų atidėjimo tvarką, sumažinti savarankiškai dirbantiems asmenims papildomą administracinę naštą, renkant ir pateikiant papildomus dokumentus, ir atsižvelgiant į tai, kad prašyme jau yra nurodomos įsiskolinimo priežastys, projektu siūloma nereikalauti iš draudėjų kartu su prašymu pagrindžiančių dokumentų ir atitinkamai pakeisti Taisyklių 58.2 papunktį.

5. Siekiant palengvinti savarankiškai dirbančių asmenų, kurių įsiskolinimas neviršija 1500 eurų, skolos atidėjimo administravimą, ir išvengti dviejų galiojančių sprendimų dėl įsiskolinimo sumokėjimo atidėjimo, keičiami Taisyklių 60, 70 ir 83 punktai.

6. Pagal šiuo metu Taisyklėse nustatytą reglamentavimą, kai draudėjas pažeidžia įsiskolinimo sumokėjimo atidėjimo priimtame sprendime nustatytas sąlygas, laiku nesumoka socialinio draudimo įmokų už einamąjį laikotarpį, Fondo administravimo įstaiga privalo priimti sprendimą pripažinti netekusiu galios sprendimą atidėti įmokų, delspinigių arba baudų įsiskolinimo sumokėjimą. Sprendimo pripažinti netekusiu galios sprendimą atidėti įmokų, delspinigių arba baudų įsiskolinimo sumokėjimą priėmimas reikalauja laiko ir darbo sąnaudų, dėl to atidedamas įmokų, delspinigių ir baudų išieškojimo priverstine tvarka taikymas. Be to, toks Fondo administravimo įstaigos sprendimas pripažinti netekusiu galios sprendimą atidėti įmokų, delspinigių arba baudų įsiskolinimo sumokėjimą nėra būtinas, nes pačiame atidėjimo sprendime nurodoma, kad sprendimas netenka galios po 30 kalendorinių dienų nuo sprendime nustatytų sąlygų pažeidimo dienos, t. y. jeigu laikotarpiu, kuriam atidėtas įsiskolinimo sumokėjimas, draudėjas laiku nesumoka einamųjų socialinio draudimo įmokų, pažeidžia įsiskolinimo sumokėjimo mokėjimo grafiką. Atsižvelgiant į tai, keičiami Taisyklių 65, 68, 80, 81, 92 ir 95 punktai.

7. Taisyklių 5 punktas papildytas nuoroda į Lietuvos Respublikos sveikatos draudimo įstatymo 17 straipsnio 10 dalį, pagal kurią privalomuoju sveikatos draudimu draudžiami paslaugų teikėjai, teikiantys žemės ūkio ir miškininkystės paslaugas pagal paslaugų kvitą, draudėjais automatinio būdu registruojami Fondo valdybos.

Remiantis Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo metodikos, patvirtintos Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2003 m. vasario 26 d. nutarimu Nr. 276 „Dėl Numatomo

teisinio reguliavimo poveikio vertinimo metodikos patvirtinimo“, 36 punktu, numatomo teisinio reguliavimo poveikis atskleistas pateikiant apibendrintą informaciją šiame teikime.

Priėmus nutarimą, Fondo valdybos direktorius turės patvirtinti tvarką, pagal kurią bus teikiami ir nagrinėjami Taisyklių 57⁴ numatyti asmenų prašymai. Kitų teisės aktų keisti, priimti ar pripažinti netekusiais galios nereikės.

Priimtam nutarimui įgyvendinti lėšų nereikės. Sutaupyti lėšų nenumatoma.

Nutarimo projektas derintas su Lietuvos Respublikos teisingumo, Krašto apsaugos, Lietuvos Respublikos finansų, Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ir Lietuvos žemės ūkio ministerijomis, Fondo valdyba bei Valstybine mokesčių inspekcija prie Finansų ministerijos. Krašto apsaugos ministerija, Žemės ūkio ministerija, Valstybinė mokesčių inspekcija prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos pastabų neturėjo. Sveikatos apsaugos ministerija per nustatytą laiką pastabų nepateikė, todėl laikytina, kad ši institucija pastabų neturi. Į Fondo valdybos pastabas ir daugumą Teisingumo ministerijos pastabų atsižvelgta, patikslinant Nutarimo projektą.

Dėl Teisingumo ministerijos pateiktų pastabų teikiame papildomą informaciją:

1. Atsižvelgiant į Teisingumo ministerijos rašto 1.1 papunktį, įvertintas Valstybinio socialinio draudimo įstatymo nuostatų keitimo poreikis – manytina, kad, esant daug neapibrėžtumo dėl karo Ukrainoje pasekmių ir trukmės, šiuo metu tikslinga keisti Vyriausybės nutarimu patvirtintas Taisykles, kuriose reglamentuoti socialinio draudimo įmokų skolų atidėjimo klausimai.

2. Atsižvelgdami į Teisingumo ministerijos rašto 1.2 papunktį, papildomai informuojame, kad Taisyklių 57⁴ punkte, kuris buvo patikslintas pagal Fondo valdybos pastabą, siūloma numatyti preliminarious pusės metų terminus, t. y. jei socialinio draudimo įmokų, palūkanų, delspinigių ir baudų skola susidarė laikotarpiu nuo 2022 m. kovo 1 d. (po jos atsirado vasario mėnesio socialinio draudimo įmokų priskaitymai ir prievolė mokėti įmokas už šį mėnesį) iki 2022 m. rugpjūčio 31 d., socialinio draudimo įmokų, palūkanų, delspinigių ir baudų išieškojimas priverstine tvarka netaikomas. Prašymas dėl šios išieškojimo priverstine tvarka netaikymo gali būti pateiktas iki 2022 m. rugpjūčio 31 d.

3. Apsvarsčius Teisingumo ministerijos rašto 1.5 papunkčio pastabą, nuspręsta nenustatyti konkrečių finansinių sunkumų (nuostolių, išlaidų, kt.) dydžių reguliavimo išimtims, siūlomoms Nutarimo projektu, taikyti, nes nustatyti konkrečius kriterijus, pagal kuriuos būtų vertinami skirtingų ūkio subjektų finansinė (ekonominė) veikla, sudėtinga.

4. Apsvarsčius Teisingumo ministerijos rašto 3 punkto pastabą, pažymėtina, kad Valstybinė mokesčių inspekcija prie Finansų ministerijos savo veikloje vadovaujasi ir Taisyklėmis. Todėl, siekiant įgyvendinti teisės aktų rengimo ekonomiškumo principą, Finansų ministerijai, keičiant Verslo liudijimų išdavimo gyventojams taisykles, patvirtintas Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. lapkričio 19 d. nutarimu Nr. 1797 „Dėl Verslo liudijimų išdavimo gyventojams taisyklių ir veiklų, kuriomis gali būti verčiamasi turint verslo liudijimą, rūšių sąrašo“, bus siūloma įtraukti ir Teisingumo ministerijos siūlomus minėtus pakeitimus.

5. Taisyklių 65, 80 ir 92 punktai patikslinti pagal Teisingumo ministerijos rašto 4 punktą. Papildomai informuojame, kad Taisyklių 65, 80 ir 92 punktuose numatyta bendro pobūdžio nuostata, kada sprendimas dėl socialinio draudimo įsiskolinimo sumokėjimo atidėjimo netenka galios ir kada priimamas sprendimas priverstine tvarka išieškoti iš draudėjo likusią įsiskolinimo sumą kartu su palūkanomis. Konkretūs terminai, nuo kada sprendimas dėl socialinio draudimo įsiskolinimo sumokėjimo atidėjimo netenka galios, yra nurodyti Fondo valdybos direktoriaus įsakyme. Sprendimas priverstine tvarka išieškoti iš draudėjo likusią įsiskolinimo sumą kartu su palūkanomis priimamas tą pačią dieną, kai sprendimas dėl socialinio draudimo įsiskolinimo sumokėjimo atidėjimo netenka galios.

Dėl Finansų ministerijos pateiktos pastabos teikiame papildomą informaciją:

Finansų ministerija atsižvelgdama į tai, kad gyventojų pajamų mokesčio sumokėjimas yra prievolė valstybei, siūlo atsisakyti praktikos, kai mokesstinės prievolės įvykdymas stabdomas dėl kitų prievolių nevykdymo ar nepakankamo jų vykdymo, t. y. siūlo atsisakyti Taisyklių 49 punkto nuostatos, kad Valstybinė mokesčių inspekcija verslo liudijimo neišduoda ar nepratęsia arba neregistruoja individualios veiklos, kol nepadengiami PSD ar VSD įmokų įsiskolinimai.

Atkreipiame dėmesį tai, kad tiek valstybinio socialinio draudimo, tiek privalomojo sveikatos draudimo įmokos yra sudėtinė mokestinių prievolių valstybei ir jos žmonėms dalis. Jei minėta prievolė nėra tinkamai vykdoma, turi būti užtikrintas mechanizmas, kad nesusidarytų situacija mokestinėms skoloms augti. Leidus užsiimti savarankiška veikla asmenims, kurie turi įsiskolinimų Privalomajam sveikatos draudimo fondui ar Valstybinio socialinio draudimo fondui, būtų sudarytos sąlygos dar labiau didinti įsiskolinimą minėtiems fondams. Su Finansų ministerijos atstovais minėta pastaba aptarta ir suderinta darbo tvarka.

Nutarimo projektas paskelbtas Lietuvos Respublikos Seimo kanceliarijos teisės aktų informacinėje sistemoje.

Nutarimo projektą parengė Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos Socialinio draudimo skyriaus vedėjas Vaidotas Kalinauskas (tel. 8 686 04 337, el. p. vaidotas.kalinauskas@socmin.lt).

PRIDEDAMA:

1. Nutarimo projektas, 5 lapai.
2. Nutarimo projekto lyginamasis variantas, 5 lapai.
3. Nutarimo projekto antikorupcinio vertinimo pažyma, 7 lapai.
4. Institucijų derinimo raštai, 10 lapų.

Ministrė

Monika Navickienė

